

Aids Tutum Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Aids Tutum Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=16349>

Özet

Aids Tutum Ölçeği (ATÖ), 2018 yılında Nuray Aydemir, İbrahim Yakın ve Hakan Arslan tarafından geliştirilmiş bir psikometrik araçtır. Ölçeğin temel amacı, bireylerin AIDS hastalarına sahip bireylere yönelik sahip oldukları olumsuz tutum düzeylerini ve bu hastalığa ilişkin damgalama (stigma) eylemlerini ölçmektir. Geliştirme çalışmalarında, ölçeğin psikometrik özelliklerinin sağlanması ve geçerli, güvenilir bir araç olarak kullanıma sunulması üzerine odaklanılmıştır. Ölçek, 23 maddeden oluşan iki faktörlü bir yapıya sahiptir ve sosyal psikoloji alanında AIDS ile ilgili sosyal mesafeyi ve önyargıları değerlendirmek için kritik bir öneme sahiptir.

Anahtar Kelimeler

Aids Tutum Ölçeği, Tutum, HIV, Stigma, Psikometrik Özellikler, Faktör Analizi, Nuray Aydemir.

Yazarlar

Nuray Aydemir, İbrahim Yakın, Hakan Arslan.

Amaç

Aids Tutum Ölçeği'nin geliştirilmesindeki temel amaç, bireylerin AIDS hastalarına karşı geliştirdikleri duygusal, bilişsel ve davranışsal eylemleri yani tutumları sistematik bir şekilde ölçmektir. Bu ölçek, özellikle toplumsal düzeyde var olan önyargıları ve ayrımcılığı (stigma) belirlemeyi hedefler.

Ölçek, sağlık çalışanları, eğitimciler ve araştırmacılar için AIDS ile ilgili farkındalık ve eğitim programlarının etkinliğini değerlendirmede bir temel teşkil etmektedir. Elde edilen veriler, olumsuz tutumların azaltılmasına yönelik spesifik müdahale stratejilerinin geliştirilmesine olanak tanır.

Yapı

Aids Tutum Ölçeği, 23 maddeden oluşan ve iki temel psikolojik yapıyı ölçen çok boyutlu bir araçtır. Bu yapı, bireylerin sadece bilgi düzeylerini değil, aynı zamanda duygusal ve sosyal tepkilerini de kapsar. Ölçeğin derecelendirilmesi 5'li Likert tipi bir format üzerinden gerçekleştirilir.

Ölçeğin ölçtüğü iki temel faktör, sosyal mesafenin ve damgalamanın farklı yönlerini temsil eder:

AIDS'li İnsanlara Karşı Olumsuz Tutum: Bu faktör, bireylerin AIDS hastalarıyla kişisel ilişki kurmaktan kaçınma, onları dışlama ve onlara karşı olumsuz duygular besleme eğilimini ölçer (12 madde).

Stigma: Bu faktör, AIDS hastaların korkutucu, tehlikeli veya toplum için tehdit edici olarak görme şeklindeki genelleştirilmi olumsuz inançlar ve yargılar ölçeği (Toplam 23 madde içinde yer alan maddelerle).

Geçerlik

Ölçeğin yapı geçerliğini sağlamak amacıyla faktör analizi uygulanmıştır. Başlangıçta yer alan maddeler arasından 6 madde, faktör yükleri veya binişmeler nedeniyle ölçekten çıkarılmıştır. Bu işlem, ölçeğin kavramsal yapısını güçlendirmiştir.

Uygulanan oblik döndürme (oblique rotation) yöntemi sonucunda, ölçeğin varyansının önemli bir kısmının (%42.43) açıklayan iki temel bileşen (faktör) ortaya çıkmıştır. Bu bulgu, ölçeğin teorik olarak varsayılan iki boyutlu yapıya (Olumsuz Tutum ve Stigma) başarıyla ölçtüğünü göstermektedir, böylece yapı geçerliği desteklenmektedir.

Güvenirlik

Aids Tutum Ölçeği'nin iç tutarlılık güvenilirliği, Cronbach Alfa katsayısı kullanılarak değerlendirilmiştir. Analiz sonucunda ölçeğin genel Cronbach Alfa değeri oldukça yüksek bir değer olan .90 olarak bulunmuştur.

Bu yüksek güvenilirlik değeri (.90), ölçek maddelerinin birbiriyle tutarlı olduğunu ve aynı psikolojik yapıya ölçmekte başarılı olduğunu işaret eder. Bu durum, ölçeğin araştırmalarda ve uygulamalarda güvenle kullanılabilmesini göstermektedir.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapısal doğruluğu, açıklayıcı faktör analizi ile incelenmiştir. Analiz sürecinde, ölçme aracının kavramsal netliğini artırmak için altı madde elenmiştir. Kalan 23 madde üzerinde yapılan analizler, ölçeğin iki faktörlü bir yapıya sahip olduğunu doğrulamıştır.

Kullanılan oblik döndürme yöntemi (oblique rotation), faktörlerin birbiriyle ilişkili olabileceği varsayımına dayanır ve bu, sosyal tutum ölçeklerinde yaygın bir uygulamadır. İki faktörün toplam varyansa katkısı %42.43 olarak belirlenmiştir. Bu oran, sosyal bilimlerde kabul edilebilir bir açıklama düzeyini temsil etmektedir.

Araç Bilgileri

Test Türü: Geliştirme (Development)

Format: Yazılı, Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Scale)

Maddeler: 23 madde, iki faktörlü yap?.

Derecelendirme: 5'li Likert Tipi Ölçekleme. (1=tamamen kat?lm?yorum, 2=kat?lm?yorum, 3=fikrim yok, 4=kat?l?yorum ve 5=tamamen kat?l?yorum)

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Genel Popülasyon/Üniversite Ö?rencileri (Orijinal çal??ma kapsam?nda)

Ya? Grubu: Yeti?kinler

Popülasyon Detaylar?: Orijinal geli?tirme çal??mas?, Türkiye'deki üniversite ö?rencilerinden olu?an bir örneklem üzerinde gerçeikle?tirilmittir.

Test Metodolojisi: Ölçek, kat?l?mc?lar?n AIDS hastalar?na yönelik tutumlar?n? belirtilen Likert seçenekleri üzerinden i?aretlemeesi esas?na dayan?r.

Anahtar Kelimeler

AIDS, Tutum Ölçeği, Stigma, Psikoloji Çal??malar? Dergisi, Cronbach Alfa, Faktör Analizi, Türkiye.

Yazarlar

Sorumlu Yazar: Nuray Aydemir

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Bilgi mevcut de?ildir.

Kurum E-posta Adresleri: aydemirn@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Detayl? yaz??ma adresi mevcut de?ildir, e-posta ileti?imi önerilmektedir.

?zinler, Ücret ve Test Y?I?

Test Y?I?: 2018

Kullan?m ?zinleri: Ölçeğin akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?m? için sorumlu yazar Nuray Aydemir ile ileti?ime geçilmesi tavsiye edilir.

Ücretlendirme: Ücret bilgisi belirtilmemittir.

PDF ?ndirme: Ölçeğin orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: [aids-tutum-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Aydemir, N., Yakın, ., Arslan, H. (2018). AIDS Bilgi ve Tutum Ölçeklerinin geliştirilmesi ve psikometrik özelliklerinin sşnanması. *Psikoloji Çalřmalar? Dergisi*, 38(1), 73-93. DOI: 10.26650/SP409425

Aids Tutum Ölçeði Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmuştur ve hiçbir şekilde değitirilmemiştir.

AIDS'li şnsanlara Karř Olumsuz Tutum (12m): Sevgilim AIDS hastası olduşunu söylese ondan ayrılışm.

Stigma (23m): AIDS hastalarıň ürkütücü olduklarıň düřünürüm.